

1 Uzupełnij nazwach zwierząt brakującymi literami.

Pets	¹ kitten	² h _ m _____	³ t _ t _ s _
Insects	⁴ f _ _	⁵ b _ _	⁶ m _ _ _ _ t _
Mammals	⁷ c _ _ _ h	⁸ g _ _ f _ _	⁹ k _ _ g _ _ _
Birds	¹⁰ e _ _ l _	¹¹ p _ _ g _ _ _	¹² s _ _ r _

2 Podpisz ilustracje nazwami krajobrazu.

field coral reef island hill desert mountains
beach rainforest

1 rainforest

2

3

4

5

6

7

8

3 Zakreśl poprawne opcje.

Here is the weather **1 future / forecast** for tomorrow. There will be **2 clear / clean** skies in the morning but it will get more **3 cloud / cloudy** later on. In the **4 north / northern**, there will be rain and it will be **5 wind / windy**. In the south, it should stay sunny and **6 dry / wet** all day. Be careful if you are driving. It will be difficult to see because of thick **7 fog / shine** and there may also be **8 cold / ice** on the roads.

4 Połącz słowa, tak aby utworzyć nazwy problemów ekologicznych i sposobów ich rozwiązywania.

1 recycling

D

A change

2 acid

E

B energy

3 carbon

F

C effect

4 climate

G

D bank

5 global

H

E warming

6 illegal

I

F parks

7 renewable

J

G rain

8 national

K

H hunting

9 greenhouse

L

I pollution

10 water

M

J dioxide

5 Dopasuj do siebie zdania opisujące to samo wydarzenie.

1 There has been a volcanic eruption.

B

2 It hasn't rained for two years.

C

3 Rescue workers have been working all night.

D

4 The earthquake woke us up at 4 a.m.

E

5 The floods were terrible.

F

A Twenty people drowned.

B We must evacuate the town before the lava gets here.

C We could feel the house shake.

D The drought has caused a famine in the area.

E They found three more survivors.

6 Uzupełnij dialog wyrażeniami z ramki.

wildlife sanctuaries an endangered species

become extinct cut down forests

in the wild hunt for tigers natural habitat

A: Tigers will **1 become extinct** if we don't do something.

B: Why are tigers **2** _____

A: Many reasons. People **3** _____ because they want the wood so the tigers' **4** _____ is disappearing. Some people also **5** _____ for their meat and fur. There won't be any tigers **6** _____ soon. Only in zoos and parks.

B: So what can we do?

A: Lots of things. You can join a charity and help to raise money which will be used to build new **7** _____.

5

ŚWIAT PRZYRODY

KRAJOBRAZ

(sandy/stony) beach /sændi/ /stauni/ 'bi:tʃ/ (piaszczysta/kamienista) plaża
above/below sea level /ə:bav/ /bi:laʊ 'si:/ /leval/ powyżej/poniżej poziomu morza
coast /kəust/ wybrzeże, brzeg
coral reef /'kɔrəl ri:f/ rafa koralowa
desert /'dezət/ pustynia
field /fi:ld/ pole
forest /'fɔrest/ las
hill /hil/ wzgórze, pagórek
island /'aɪlənd/ wyspa
lake /leɪk/ jezioro
landscape /'lændskəp/ krajobraz
mountain /maʊntən/ góra
path /paθ/ ścieżka
rainforest /reɪnfɔrest/ las deszczowy
summit/top /'sʌmɪt/ /tɒp/ szczyt
valley /'væli/ dolina
waterfall /'wɔ:təfl/ wodospad
wave /weɪv/ fala

KIERUNKI ŚWIATA

central (Poland) /sentrəl/ ('pauland)/ środkowa (Polska)
east/eastern /i:st/ /i:stən/ wschód/ wschodni
north/northern /nɔ:θ/ /nɔ:ðən/ północ/północny
south/southern /saʊθ/ /'saðən/ południe/południowy
west/western /west/ /westən/ zachód/zachodni

POGODA

above/below zero /ə:bav/ /bi:laʊ 'zi:raʊ/ powyżej/poniżej zera
blow /bləu/ wiatr
chilly/cool /'tʃili/ /ku:l/ chłodny
clear /klɪə/ przejaśnić się
clear sky /klɪə/ 'skai/ czyste niebo
cloud(y) /klaud(i)/ chmura (pochmurny)
cold /kauld/ zimny
degrees centigrade /di:griz/ 'sentigred/ stopnie Celsjusza
dry /drai/ suchy
fog(g)y) /fog(i)/ mgła (mglisty, zamglony)
forecast /fɔ:ka:st/ prognoza, prognozować, przewidywać
freezing /fri:zɪŋ/ lodowaty
frost(y) /frost(i)/ mróz (mroźny)
hot /hot/ gorący
ice /ais/ lód
icy /aisi/ oblodzony
lightning /laɪtnɪŋ/ błyskawica
rain(y) /rem(i)/ deszcz; padać (o deszczu) (deszczowy)
shine /ʃain/ świecić
snow(y) /snəu(i)/ śnieg; padać (o śniegu) (śnieżny, ośnieżony)
storm(y) /stɔ:m(i)/ burza (burzowy)
sun(n)y) /sən(i)/ słońce (słoneczny)

sunshine /sʌnʃən/ światło słoneczne
thunder /'θanda/ grzmot
warm /wɔ:m/ ciepły
weather /'weðə/ pogoda
weather forecast /'weðə, fɔ:ka:st/ prognoza pogody
wet /wet/ mokry
wind(y) /wind(i)/ wiatr (wietrzny)

SŁOWOTWÓRSTWO

TWORZENIE PRZYMIOSENIAKÓW ODRZECZNIKOWYCH

W języku angielskim można utworzyć przyimiona przez dodanie do rzeczowników następujących końcówek:

- -ous danger ▶ dangerous
- -y ice ▶ icy
- -al season ▶ seasonal
- -ic volcano ▶ volcanic
- -ful harm ▶ harmful
- -less harm ▶ harmless
- -ern east ▶ eastern

ZWIERZĘTA

amphibian /æm'fibɪən/ płaz
ant /ænt/ mrówka
anthill /'ænt,hil/ mrówisko
aquarium /'ælkweəriəm/ akwarium
bark /ba:k/ szczekać
bat /ba:t/ nietoperz
(polar/brown) bear /'pəulə/ /braun/ /beə/ niedźwiedź (polarny/brunatny)
bee /bi:/ pszczoła
burrow /'bərəu/ nora
cage /keɪdʒ/ klatka
camel /'kæməl/ wielbłąd
cheetah /'tʃi:tə/ gepard
chimpanzee /tʃimpən'zi:/ szympan
deer /diə/ jeleń
dolphin /dɒlfɪn/ delfin
eagle /'eɪgəl/ orzel
elk /elk/ los
feed /fi:d/ karmić
fly /flai/ mucha; latać
giant panda /'dʒaɪənt 'pændə/ panda wielka
giraffe /dʒə'rɑ:f/ żyrafa
groundhog /graundhog/ świastak
hamster /'hæmstə/ chomik
hare /heə/ zajac
hedgehog /'hedzhɒg/ jeż
insect /'ɪnsekt/ owad
kangaroo /kængə'rū:/ kangur
kitten /'kɪtn/ kociak, kocię
mammal /'mæməl/ ssak
mosquito /'mɒskɪ:tə/ komar
penguin /'pengwən/ pingwin
pet /pet/ zwierzę domowe
pigeon /'pɪdʒən/ gołąb
reptile /'reptɪl/ gad
rhino/rhinoceros /'raɪnəsərəs/ /'raɪnəsərəs/ nosorożec
seal /si:l/ foka
shark /ʃa:k/ rekina
sheep /ʃɪp/ owca/owce
snail /steɪl/ ślimak
species /spi:sɪz/ gatunek/gatunki
squirrel /skwɪrl/ wiewiórka
stork /stɔ:k/ bocian
tortoise /tɔ:təs/ żółw lądowy

train (a dog/a cat) /'treɪn/ (ə 'dog/ ə 'kæt/) tresować, uczyć czystości (psa/kota)
turtle /'tɜ:təl/ żółw wodny
wag /wæg/ merdać (ogonem)
whale /'weɪl/ wieloryb
whistle /'wɪsl/ gwizdać
wild/farm animal /'waɪld/ /fɑ:m/ 'ænəməl/ zwierzę dzikie/ gospodarskie

CZEŚCI CIAŁA ZWIERZĄT

beak /bi:k/ dziób
claw /klɔ:/ pazur, szpon
feather /'feðə/ pióro
fin /fɪn/ pletwa
fur /fʊr/ futro
hoof /'hʊf/ kopyto, racica
horn /hɔ:n/ róg
shell /'sel/ skorupa, pancerz
tail /teɪl/ ogon
tusk /tʌsk/ kiel
wing /wɪŋ/ skrzydło

ROŚLINY

branch /brɑ:ntʃ/ gałąz
bush /buʃ/ krzak
leaf/leaves /li:f/ /li:vi:/ liść/liście
plant /plænt/ roślina
root /ru:t/ korzeń
seed /si:d/ nasiono
stem /stɛm/ łodyga
trunk /trʌŋk/ pier

KLĘSKI ŻYWIOŁOWE

ash /æʃ/ popiół
avalanche /'ævaləntʃ/ lawina
catastrophe /'kætəstrəfi/ katastrofa
destroy /dr'strɔ:/ niszczyc
drought /draut/ susza
drown /draun/ utonąć
earthquake /'ɜ:θkweɪk/ trzęsienie ziemi
emergency kit /'ɪmə:dʒənsi kit/ zestaw ratowniczy
erupt /'ɪrəpt/ wybuchać (o wulkanie)
evacuate /'evəkju:t/ ewakuować
fire /faɪə/ pożar
fire extinguisher /'faɪə ɪk'stɪŋgwɪʃə/ gaśnica
flood /fləd/ powódź
hurricane /hʌrɪkən/ huragan
natural disaster /'nætʃərəl dɪ'za:stə/ klęska żywiołowa
shake /ʃeɪk/ trząść się; wstrząs
survivor /'sə:vɪvər/ osoba, która przetrwała katastrofę
typhoon /'ta:fju:n/ tajfun
volcanic eruption /'vɒl,kænɪk ɪ'rə:pʃən/ wybuch wulkanu
volcano /'vɒl'keɪnəu/ wulkan

ZAGROŻENIA I OCHRONA ŚRODOWISKA

acid rain /'æsɪd rem/ kwaśny deszcz
air/water pollution /'eə/ /'wɔ:tə/ /pəlu:ʃən/ /zən/ zanieczyszczenie powietrza/wody
battery /'bætəri/ bateria, akumulator
carbon dioxide /'kɑ:bən daɪ'oksaid/ dwutlenek węgla
cause /kɔ:z/ spowodować, wywołać
chemicals /'kemɪkəlz/ chemikalia
climate change /'klaɪmət ʧeɪndʒ/ zmiana klimatu
drop /drɒp/ spadać, zmniejszać się
drop litter /drɒp 'lɪtə/ śmiecić
eco-warrior /'e:kə,wɔ:rɪə/ bojownik/ bojownicza ruchu ekologicznego
endangered species /ɪn,dem:dʒəd 'spi:ʃi:z/ zagrożony gatunek/ zagrożone gatunki
environment /ɪn've:nrəmənt/ otoczenie, środowisko
extinct /ɪk'strɪkt/ wymarły (o gatunku)
fumes /'fju:mz/ spaliny, dymy
global warming /'gləbəl 'wɔ:rmɪŋ/ globalne ocieplenie
green/eco-friendly /grɪn/ /'e:kəu/ 'frendli/ ekologiczny, przyjazny dla środowiska
greenhouse effect /'grɪnhau:s ɪ'fekt/ efekt cieplarniany
habitat /'hæbitāt/ siedlisko, środowisko życia
harmful substances /'hɑ:mfl 'səbstəns/ szkodliwe substancje
illegal hunting /'ɪ,ligəl 'hʌntɪŋ/ kłusownictwo
landfill /'lændfil/ wysypisko śmieci
litter/rubbish/waste /'lɪtə/ /'rʌbɪʃ/ /wεɪst/ śmieci, odpady
melt /melt/ topnieć
national park /'næʃənəl 'pa:k/ park narodowy
poach /'pəutʃ/ kłusować
pollution /'pə'lju:ʃən/ zanieczyszczenie
protect /'prə:tekt/ chronić
(under) protection /'ʌndər/) prə:tækʃən/ (pod) ochroną
recycle 'rubbish /'ri:saɪkəl 'rʌbɪʃ/ segregować / przetwarzać odpady
recycling bank /'ri:saɪklɪŋ bænk/ pojemnik na odpady segregowane
renewable/green energy /ri:nju:əbəl 'enədʒi/ energia odnawialna
rubbish bin /'rʌbɪʃ bɪn/ kosz na śmieci
waste /weɪst/ marnować
(wildlife) sanctuary /'waɪldlaɪf/ 'sæŋktjuəri/ rezerwat (przyrody)
solar/wind power /'səʊlə/ /'wɪnd paʊə/ energia słoneczna/wiatrowa
source of energy /'sɔ:s əf 'enədʒi/ źródło energii
wildlife /'waɪldlaɪf/ dzika przyroda

ZWRÓTY

animal shelter /'ænəməl 'ʃeltə/ schronisko dla zwierząt
as a result /əz ə n'zəlt/ w efekcie
consist of /kən'sɪst əv/ składać się z
hunt for sth /'hʌnt fər ə'məθə/ polować na coś
in danger of extinction /ɪn 'dem:dʒər əf ɪk'stɪŋkʃən/ zagrożony wyginięciem
in the wild /ɪn ðə 'waɪld/ na wolności
keep a dog on a leash /ki:p ə dog ən ə li:/ trzymać psa na smyczy
pick up litter /'pɪk ʌp 'lɪtə/ zbierać śmieci
plant trees /plænt 'tri:z/ sadzić drzewa
protect/damage the environment /prə:tekt/ /dæmɪdʒ əf ɪn've:nrəmənt/ chronić/niszczyc środowisko
save energy/water /'seɪv 'enədʒi/ /'wɔ:tə/ oszczędzać energię/wodę
take shelter /teɪk 'ʃeltə/ chronić się
throw away rubbish /θraʊ ə,wei 'rʌbɪʃ/ wyrzucać śmieci